รูปแบบและแนวทางในการสร้างวิสาหกิจชุมชนเข็มแข็ง ในจังหวัดสงขลา

MODEL OF STRENGTH COMMUNITY ENTERPRISES IN SONGKHLA PROVINCE

[1]หฤทัย วงค์หรอด, [2]เจตน์สฤษฎ์ สังขพันธ์ และ [3]ชุติมา หวังเบ็ญหมัด

[1]Haruthai Wongrot, [2]Jedsarid Sangkapan and [3]Chutima Wangbenmad

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, ประเทศไทย

Hatyai University, Thailand

[1]Haruthaisap26@gmail.com

Received: September 15,2024; **Revised**: November 2, 2024; **Accepted**: December 31,2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและแนวทางการสร้างวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็งในจังหวัดสงขลา เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสนทนากลุ่มกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 7 คน ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ประกอบด้วย สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหาดใหญ่ จำนวน 1 คน สำนักงานเกษตรอำเภอหาดใหญ่ จำนวน 1 คน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสงขลา จำนวนตัวแทน 5 คน โดยคัดเลือกจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีผลการประเมินศักยภาพจากระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชนในเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม โดยการสนทนากลุ่มเพื่อหาสร้างรูปแบบและหาแนวทางในการสร้างวิสาหกิจชุมชนเข็มแข็งในจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบแนวทางการสร้างวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็ง ประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลักที่สำคัญ คือ ปัจจัยด้านการพัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และปัจจัยด้านติดต่อสื่อสาร เรียกว่า “วิสาหกิจชุมชนวัตกรรมเครือข่ายความร่วมมือ” ส่วนแนวทางการสร้างวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็งควร

---

[1] นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการและพัฒนาธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

[2] อาจารย์ ดร., หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการพัฒนามนุษย์และองค์การ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

[3] อาจารย์ ดร., หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการและพัฒนาธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

มีจัดอบรม เสวนาในประเด็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างความรู้ มีเสริมสร้างความร่วมมือเชิงบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันมีช่องทางการขายมากกว่าหนึ่งช่องทางเพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าหรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และมีการจัดสรรเงินทุนอย่างเป็นระบบ รวมไปถึงผลลัพธ์ คือ วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง จำนวนวิสาหกิจชุมชน รายได้เศรษฐกิจในชุมชนเพิ่มขึ้น หนี้สะสมของสมาชิกลดลง มีทุนทางสังคมที่เพียงพอ

คำสำคัญ : วิสาหกิจชุมชน, ความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชน, การขับเคลื่อน

Abstract

This article aims to study the model and guidelines for creating strong community enterprises in Songkhla Province. The qualitative method, data were collected from focus group with 7 key informants from government agencies consisting of Hat Yai District Community Development Office, Hat Yai District Agricultural Office, and Songkhla Province Community Enterprises with assessment of management potential was at an excellent level. The focus group which to find out models and to get ways to create strong community enterprises in Songkhla Province. We found that the strength model for community enterprises composed of 3 important factors which were 1) innovation development to increase product value 2) collaborative network and 3) the effective communication, which the model is employed to “Community Enterprise Innovation Cooperation Network” Additionally, the guidelines for creating strong community enterprises were the training on product development issues to create knowledge, the effectively integrated cooperation among related agencies while it might be more than one sales channel to promote products and community enterprise groups and systematic allocation fund. The outcomes of strength community enterprises were higher income level, less debt accumulation and evidence of social capital.

Keyword: Community enterprises, The Strength of Community enterprise, The Propulsion

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยที่ผ่านมารัฐบาลโดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ20 ปี (พ.ศ.2561-2580) เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เพื่อขับเคลื่อนประเทศสู่ความมั่นคง มั่นคั่ง ยั่งยืน โดยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) เป็นแผนพัฒนาฯ ฉบับแรกที่เริ่มต้นกระบวนการยกร่างกรอบแผนภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ นอกจากจะต้องคำนึงถึงความสำคัญของมิติการพัฒนาด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อภาพรวมของประเทศที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรมนุษย์ สิ่งแวดล้อม การพัฒนาที่ยั่งยืน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนาเชิงพื้นที่และความสามารถในการแข่งขันของประเทศจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยทั้งภายนอกและภายในวิสาหกิจชุมชนถือเป็นกลไก 1 ใน12ของนโยบายประชารัฐ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากภาครัฐบาลจึงส่งเสริมด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างหลากหลาย วิสาหกิจชุมชนเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของธุรกิจในระดับรากหญ้าที่คนในชุมชนเป็นเจ้าของ ซึ่งวิสาหกิจชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้เกิดความมั่นคง วิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นจากการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนและเป็นแนวทางที่สร้างเศรษฐกิจ สังคมและชุมชนให้มีความยั่งยืน เพราะเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนรู้จักใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ทำให้คนในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองในระยะยาวได้อย่างมั่นคง แต่ในทางกลับกันวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสงขลาเกิดการบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีแรงจูงใจในการทำกิจการ อีกทั้งในของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนยังไม่ค่อยนำเทคโนโลยีมาใช้เช่น ในการทำบัญชีของกลุ่มส่วนใหญ่จะใช้สมุดจดบันทึกแทนการใช้คอมพิวเตอร์ ในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจยังไม่ค่อยมีความสามารถในการแข่งขันกับกลุ่มที่มีสินค้าประเภทเดียวกัน อีกทั้งช่องทางการจำหน่ายสินค้ายังเข้าถึงผู้บริโภคได้ไม่ครบทุกกลุ่ม ในด้านที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารสมาชิกกลุ่มมีการประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่มน้อย ในด้านการผลิตกลุ่มวิสาหกิจยังคงพึ่งพาปัจจัยภายนอกเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบไม่ค่อยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรภายในชุมชน รวมไปถึงวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสงขลายังไม่ค่อยมีการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มต่าง ๆ ภายนอกชุมชน (เสาวลักษณ์ ผลเจริญ, 2561) รวมไปถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการและพึ่งพาตนเองได้นั้น ควรกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาให้ครอบคุลมในทุกๆ ด้านอย่างเพียงพอและสมดุลกันด้วยการสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นด้วยความ

จริงใจ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมคิดและได้ฝึกฝนจนมีความสามารถเพียงพอที่จะพึ่งพาตนเองได้จึงจะก่อให้เกิดการพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งในส่วนภูมิภาคและประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

จากปรากฏการณ์ดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยคิดว่าการสร้างแนวในการสร้างวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสงขลา จะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาความเข็มแข็งของวิสาหกิจชุมชน เพื่อระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง ต่อการแข่งขันทางการค้า รวมถึงการพัฒนาไปสู่การพึ่งตนเองได้ และจะเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนเกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนและเป็นแนวทางในการพัฒนา

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบและแนวทางในการสร้างวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ประกอบด้วย สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหาดใหญ่ จำนวน 1 คน สำนักงานเกษตรอำเภอหาดใหญ่ จำนวน 1 คน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสงขลา จำนวนตัวแทน 5 คน โดยคัดเลือกจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีผลการประเมินศักยภาพจากระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชนในเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม โดยการสนทนากลุ่มเพื่อหาสร้างรูปแบบและหาแนวทางในการสร้างวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสงขลา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

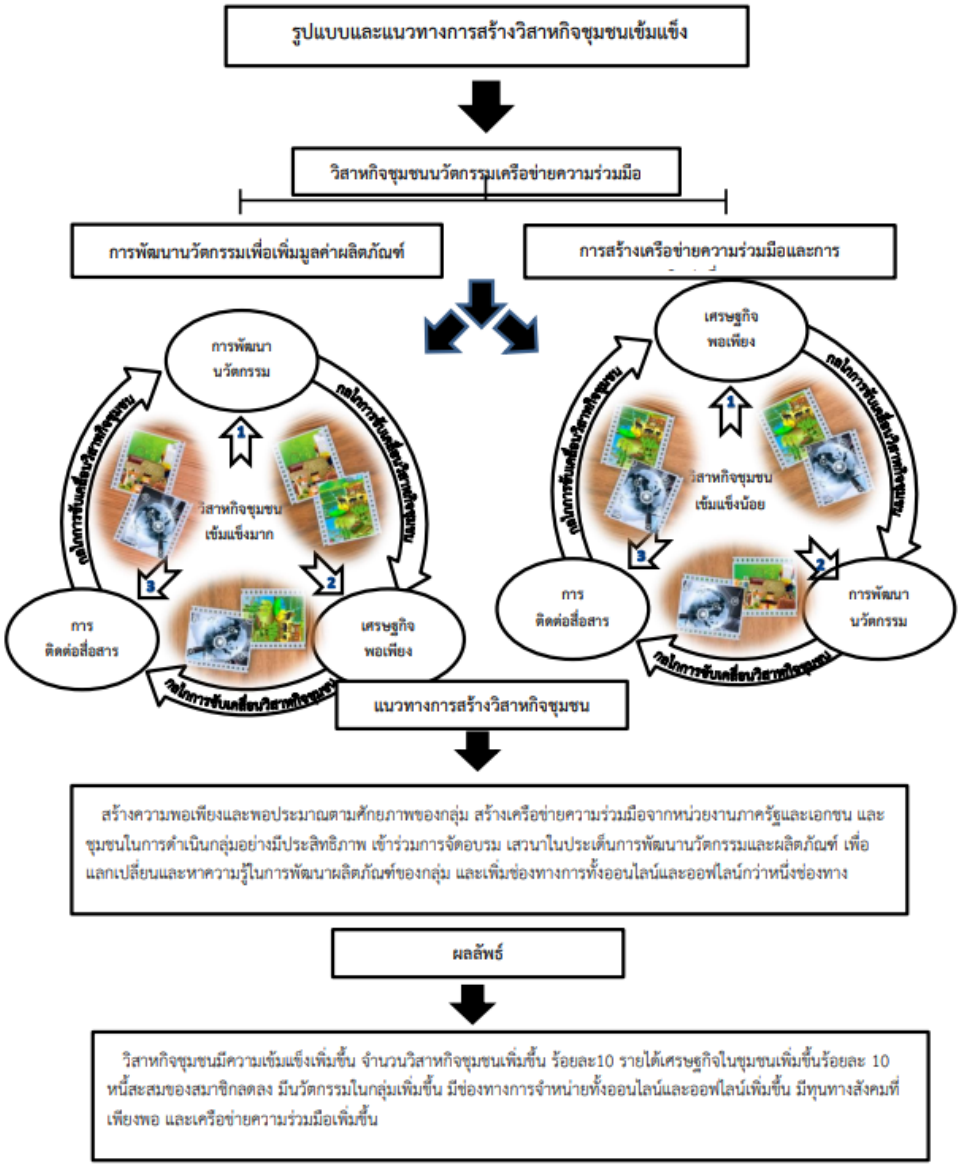
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูล คือ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยนำประเด็นการสนทนา เพื่อสร้างข้อสรุปในแต่ละด้านนำมาหารูปแบบและแนวทางในการสร้างวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสงขลา

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มใหญ่ มาสร้างโมเดลรูปแบบและแนวทางในการสร้างวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสงขลา เพื่อตีความและสร้างข้อสรุป แล้วนำมาเสนอโมเดลรูปแบบและแนวทางในการสร้างวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสงขลา พร้อมเขียนผลการวิจัย สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติต่อไป

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบและแนวทางในการสร้างวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสงขลา โดยรูปแบบที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสงขลา เป็นโมเดลตามภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบและแนวทางในการสร้างวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสงขลา

รูปแบบแนวทางการสร้างวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็ง

รูปแบบแนวทางการสร้างวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็ง ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านการพัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และปัจจัยด้านติดต่อสื่อสารที่เรียกว่า“วิสาหกิจชุมชนวัตกรรมเครือข่ายความร่วมมือ” ในการขับเคลื่อนการสร้างความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสงขลา โดยมีแนวทางในการสร้างความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสงขลากรณีที่เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็งอยู่แล้วตามการประเมินศักยภาพรายปีของกรมส่งเสริมการเกษตร ให้นำเอาปัจจัยด้านพัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์มาเป็นตัวขับเคลื่อนแรกในการบริหารกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อต่อยอดผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆเพิ่มขึ้นพัฒนาต่อยอดจากทุนเดิมที่อยู่ภายในกลุ่มหรือชุมชนในพื้นที่ ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีจุดเด่นและเหมาะสมกับวิถีของชุมชนเพื่อสอดคล้องกับวัฒนธรรมและศักยภาพเฉพาะตัวของชุมชน เพื่อให้สินค้ามีความเป็นมาเพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีจุดเด่น รวมไปถึงการสร้างแผนสำรองในการบริหารกลุ่มทั้งในเรื่องเงิน และทรัพยากรเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้เมื่อเกิดวิกฤติจะทำให้กลุ่มยังสมารถดำเนินการต่อได้ และขยายการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางธุรกิจเพื่อส่งเสริมการกระจายสินค้ากับวิสาหกิจชุมชนอื่นๆ หรือธุรกิจต่าง ๆ เช่น ธุรกิจท่องเที่ยว ในการทำรูปแบบธุรกิจร่วมกัน แม้จะอยู่คนละพื้นที่แต่สามารถทำธุรกิจและพัฒนากลุ่มร่วมกันได้ สร้างช่องทางการติดต่อสื่อสารในชองทางออฟไลน์ และออนไลน์เพิ่มมากขึ้นจากเดิม เพื่อให้สินค้าเป็นที่รู้จักทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ถ้าในกรณีที่เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในระดับปรับปรุง หรือริเริ่มจัดตั้งกลุ่ม ให้นำปัจจัยเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นตัวขับเคลื่อนแรกในการบริหารกลุ่ม เนื่องจากต้องเริ่มจากการประเมินศักยภาพของกลุ่มเป็นลำดับแรก มองหาวัสดุ อุปกรณ์ หรือทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน หรือลงทุนให้น้อยที่สุด เน้นความประหยัด ไม่ก่อหนี้ ในการทำผลิตภัณฑ์ให้อาศัยแรงงานภายในกลุ่มเป็นหลัก และการดำเนินกลุ่มตามศักยภาพ ไม่เกินกำลัง แล้วจึงค่อยๆพัฒนานวัตกรรมที่มีต้นทุนน้อย โดยอาศัยความรู้ และคำปรึกษาเพิ่มจากภาครัฐ ภาคเอกชนหรือผู้ที่มีประสบการณ์ ให้ความสำคัญกับการติดต่อสื่อสารกับคนในชุมชน เพื่อสร้างการเครือข่ายความร่วมมือในการต่อยอดกลุ่มให้เจริญโต ในเรื่องของวัตถุดิบในพื้นที่ เนื่องจากคนในชุมชนเป็นกลุ่มเป้าหมายแรกที่จะให้ความสนใจในสินค้าของกลุ่ม แล้วจึงค่อยๆต่อไปยังการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานหรือบุคคลภายนอก แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการประเมินศักยภาพ ความสามารถของกลุ่มเป็นปัจจัยหลักในการที่จะขับเคลื่อนกลุ่ม

รูปแบบแนวทางการสร้างวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็งข้างต้น จะนำไปสู่ผลลัพธ์ ดังนี้1) วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น 2)จำนวนวิสาหกิจชุมชนเพิ่มขึ้นร้อยล10 3)รายได้เศรษฐกิจในชุมชนเพิ่มขึ้นร้อยละ10 4)หนี้สะสมของสมาชิกลดลง 5)มีนวัตกรรมในกลุ่มเพิ่มขึ้น 6)เพิ่มช่อง

ทางการจำหน่ายทั้งออนไลน์และออฟไลน์เพิ่มขึ้น 7)มีทุนทางสังคมที่เพียงพอ และ8)เครือข่ายความร่วมมือเพิ่มขึ้น

อภิปรายผล

รูปแบบแนวทางการสร้างวิสาหกิจชุมชนวัตกรรมเครือข่ายความร่วมมือ เป็นการขับเคลื่อนการสร้างความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสงขลาให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้นที่พบ 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) การพัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ 2) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ กล่าวได้ว่า เครือข่ายความร่วมมือยังเป็นปัจจัยหลักต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการสร้างความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกวิสาหกิจชุมชน เพื่อจัดจำหน่ายสินค้าและบริการทั้งในชุมชนและนอกชุมชนนสามารถนำไปสู่ชุมชนที่เข้มแข็ง (วิภวานี เผือกบัวขาว สาโรช เผือกบัวขาว พนิต ศรีประดิษฐ ,2564) และ 3) การติดต่อสื่อสาร ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เนื่องจากการสร้างความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชน ยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมการเกษตรการเกษตร ระยะวลา 20 ปี (2560-2579) หนึ่งในยุทธศาสตร์ที่ขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ การส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การพัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ เพื่อต่อยอดผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆเพิ่มขึ้นพัฒนาต่อยอดจากทุนเดิมที่อยู่ภายในกลุ่มหรือชุมชนในพื้นที่ ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีจุดเด่นและเหมาะสมกับวิถีของชุมชนเพื่อสอดคล้องกับวัฒนธรรมและศักยภาพเฉพาะตัวของชุมชน เพื่อให้สินค้ามีความเป็นมาเพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีจุดเด่น รวมไปถึงการสร้างแผนสำรองในการบริหารกลุ่มทั้งในเรื่องเงิน และทรัพยากรเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้เมื่อเกิดวิกฤติจะทำให้กลุ่มยังสมารถดำเนินการต่อได้ โดยมีผลลัพธ์ทำให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง จำนวนวิสาหกิจชุมชน รายได้เศรษฐกิจในชุมชน มีนวัตกรรมในกลุ่ม เพิ่มช่องทางการจำหน่ายทั้งออนไลน์และออฟไลน์ มีเครือข่ายความร่วมมือเพิ่มขึ้น มีทุนทางสังคมที่เพียงพอ หนี้สะสมของสมาชิกลดลง สอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับการศึกษาของ กชนิภา วานิชกิตติกูล, ปิยะวรรณ ยางคำ, อมร โททำ, นาวา มาสวนจิกและ ธีระศักดิ์ เกียงขวา (2566) ที่แสดงให้เห็นว่าการยกระดับผลิตภัณฑ์ด้วยนวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าสามารถแข่งขันในตลาดปัจจุบันได้อย่าง มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถสร้างรายได้และความเข็มแข็งให้กับเกษตรกรและชุมชนได้อย่างยั่งยืนต่อไป และสนิทเดช จินตนา และธีระพงษ์ ภูริปาณิก (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาข้อจำกัดและแนวทางในการสร้างความเข้มแข็งให้กับวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย ระบุไว้ว่าว่าปัจจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นแนวทางในการสร้างความเข้มแข็งให้กับวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย จึงควรเน้นการสร้างนวัตกรรมขึ้นมาแต่ควรมองหานวัตกรรมที่มีต้นทุนน้อยที่สุดเพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายของกลุ่มและ

สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรพจน์ ทรัพย์สงวนบุญ และปรียากมล เอื้องอ้าย (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมของอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อยกระดับความสามารถทางการแข่งขันองค์กร พบว่า การเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าที่มีอยู่ สร้างสินค้ารูปแบบใหม่ ปรับปรุงคุณภาพสินค้า ส่งผลให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้นนำไปสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขันทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของพีระศักดิ์ วรฉัตร (2564) พบว่า ปัจจัยสร้างความร่วมมือมีผลต่อความเข้มแข็งในการบริหารวิสาหกิจชุมชน ควรเน้นการสร้างเครือข่ายกับบุคคลภายนอกผ่านระบบการเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้า เพื่อขยายช่องทางการขายสินค้าจากรูปแบบดั้งเดิมสู่แบบการขายแบบใหม่ รวมทั้งขยายพัฒนาเครือข่ายทางธุรกิจเพื่อส่งเสริมการกระจายสินค้าโดยสร้างความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจหรือธุรกิจชุมชนหลายๆ แห่งในรูปแบบการทำธุรกิจร่วมกัน เพื่อให้ธุรกิจในเครือข่ายนั้น สามารถทำงานคนละพื้นที่แต่สามารถพัฒนากลุ่มร่วมกันได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวิภวานี เผือกบัวขาว บัณฑิตพงษ์ ศรีอำนวย สาโรช เผือกบัวขาว พนิต ศรีประดิษฐ์ (2564) ได้ศึกษา เรื่อง รูปแบบการสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปมะพร้าวบ้านแสงอรุณ อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร มีผลต่อความเข้มแข็งของกลุ่ม เนื่องจากมีส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องแลกเปลี่ยนข่าวสารความคิดและทัศนคติในองค์กรของกลุ่มการติดต่อ สื่อสารระหว่างบุคลากรภายในและภายนอกองค์กร จึงควรเน้นให้กลุ่มมีช่องทางการขายมากกว่าหนึ่งช่องทาง เพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าหรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วประเทศ เช่น การทำเพจ Tiktok เป็นต้น จะส่งผลให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีรายได้เพิ่มจากหลากหลายช่องทาง เพื่อลดปัญหาความจนและหนี้สินในครัวเรือนลดลง สอดคล้องกับ พีระศักดิ์ วรฉัตร ที่ให้คำแนะนำข้อเสนอแนะในการสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนว่าการติดต่อสื่อสารและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนควรส่งเสริมให้สมาชิกมีโอกาสพัฒนาทักษะการพูด การสื่อสารทั้งภาษากลาง และภาษาสากล เพื่อใช้เป็นศิลปะในการจัดจำหน่าย ตลอดทั้งอาจจะใช้เป็นช่องทางในการจัดทำช่องทางการ สื่อสารทางอิเลคทรอนิกส์ เว็ปเพจต่างๆ

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ มีองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาที่สามารถนำไปสร้างรูปแบบแนวทางการสร้างวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็ง คือ ให้นำเอาปัจจัยด้านพัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์มาเป็นตัวขับเคลื่อนแรกในการบริหารกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อต่อยอดผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆเพิ่มขึ้นพัฒนาต่อยอดจากทุนเดิมและขยายการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางธุรกิจเพื่อส่งเสริมการกระจายสินค้ากับวิสาหกิจชุมชน

อื่นๆ หรือธุรกิจต่างๆ เช่น ธุรกิจท่องเที่ยว ในการทำรูปแบบธุรกิจร่วมกัน แม้จะอยู่คนละพื้นที่แต่สามารถทำธุรกิจและพัฒนากลุ่มร่วมกันได้ สร้างช่องทางการติดต่อสื่อสารในช่องทางออฟไลน์ และออนไลน์เพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กชนิภา วานิชกิตติกูล, ปิยะวรรณ ยางคำ, อมร โททำ, นาวา มาสวนจิก และธีระศักดิ์ เกียงขวา (2566). *การยกระดับผลิตภัณฑ์ด้วยนวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าสำหรับเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม.* Journal of Roi Kaensarn Academi, 8(6) มิถุนายน,58-72.

พีระศักดิ์ วรฉัตร. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการบริหารวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม

พีระศักดิ์ วรฉัตร (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการบริหารวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์.*วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 10 (2), 285-310.

วิภวานี เผือกบัวขาว สาโรช เผือกบัวขาว พนิต ศรีประดิษฐ (2564). *ผลสัมฤทธิ์ของรูปแบบการสร้างเครือข่ายเพื่อความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรดหมู่บ้านรวมไทย อำเภอกุยบุรีจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.* วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ. 6 (3) (มีนาคม), 178 – 193.

วิภวานี เผือกบัวขาว บัณฑิตพงษ์ ศรีอำนวย สาโรช เผือกบัวขาว พนิต ศรีประดิษฐ (2564). *รูปแบบการสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปมะพร้าวบ้านแสงอรุณ อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.* วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ. 6 (11) (พฤศจิกายน), 127 – 142.

วัชรพจน์ ทรัพย์สงวนบุญ และปรียากมล เอื้องอ้าย. (2563). *การพัฒนานวัตกรรมของอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อยกระดับความสามารถทางการแข่งขันองค์กร.* วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. 16(2), 89-100

สนิทเดช จินตนา และธีระพงษ์ ภูริปาณิก. (2562). *ปัญหาข้อจำกัดและแนวทางในการสร้างความเข้มแข็งให้กับวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย.* วารสารการเมืองการบริหาร และกฎหมาย. 12(3), 179-194

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่13 พ.ศ.2566-2570.* ค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 2565, จาก: http://www.nesdb.go.th

เสาวลักษณ์ ผลเจริญ. (2561). การพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสงขลา. บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา